

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10432, Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 212 4331
Ηλ. Ταχυδρ. : koinovouleftikos@minagric.gr

Αθήνα, 6/8/2024
Αρ. πρωτ.: 696/211999

ΠΡΟΣ:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΚΟΙΝ.: ΩΣ Π.Α.

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. 2241/17-7-2024 Αναφορά

Σχετικά με την ανωτέρω Αναφορά που κατέθεσε η Βουλευτής **κα Αικ. Καζάνη**, για τα θέματα της αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η σημασία του τομέα των υδατοκαλλιεργειών στην εθνική οικονομία και ειδικότερα της θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας είναι ιδιαίτερα σημαντική, κυρίως λόγω του εξαγωγικού χαρακτήρα των προϊόντων της. Επίσης, σημαντικός είναι ο κοινωνικός ρόλος του κλάδου, ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες, νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές χωρίς εναλλακτικές δυνατότητες ανάπτυξης, με την τόνωση της τοπικής οικονομίας και τη συγκράτηση του πληθυσμού από αυτές.

Για θέματα χωροταξικού σχεδιασμού των υδατοκαλλιεργειών επισπεύδουσα Υπηρεσία είναι η Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού του συνενωμένου Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) γνωμοδοτεί επί των αιτημάτων για ίδρυση Π.Ο.Α.Υ. (Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών) και των επισυναπτόμενων μελετών και ο Υπουργός συνυπογράφει το Π.Δ. θεσμοθέτησης Π.Ο.Α.Υ.

Η γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Υδατοκαλλιεργειών του ΥΠΑΑΤ για Π.Ο.Α.Υ. προβλέπεται από:

α) την παρ. 2 του αρθρ.2 της υπ' αριθμ. 17239/30-08-2002 ΥΑ για «Καθορισμό δικαιολογητικών, διαδικασίας και προϋποθέσεων χωροθέτησης Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών» (Β'1175) και

β) την παρ. 3 του αρθρ. 6 και την παρ. 4 του αρθρ. 7 της υπ' αριθμ. 107017/28-08-2006 ΚΥΑ «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β'1225), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Το αίτημα για τη θεσμοθέτηση ΣΜΠΕ (Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων) κατατέθηκε στο ΥΠΕΝ τον 6° του 2011.

Η Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών του ΥΠΑΑΤ γνωμοδότησε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, ως ακολούθως:

- για τον γενικό φάκελο της Π.Ο.Α.Υ., με τα αριθ. 9241.09/24/2011/16-9-2011, 9241.05/14/2012/03-8-2012 και 9241.05/15/2012/21-9-2012 έγγραφα,
- για τον φάκελο περιβαλλοντικού προελέγχου, με το αριθ. 575/127982/01-07-2022 έγγραφο και τέλος
- για τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.), με το αριθ. 9241.05/15/2012/21-09-2012 έγγραφο.

Σύμφωνα με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία, ήδη από το 1986 και, στο πλαίσιο του ν.1650/1986 (Α'150) και κατόπιν του ν.2742/1999(Α'207), όλες οι παραγωγικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων και των υδατοκαλλιεργειών, θα πρέπει να χωροθετούνται και να

λειτουργούν οργανωμένα σε Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.), έναντι της σημειακής χωροθέτησης.

Σύμφωνα με το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο, αφού εκπονήθηκε αρχικά ικανός αριθμός μελετών για συγκεκριμένες περιοχές υδατοκαλλιεργητικού ενδιαφέροντος, ακολούθησε η ανάθεση οικονομοτεχνικής μελέτης σε επίπεδο χώρας και Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) αυτής, οι οποίες τελικά οδήγησαν στην έκδοση της αριθ. 31722/4.11.2011 (Β'2505) Απόφασης της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης με θέμα «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.Υ.). Κατά της ανωτέρω Απόφασης κατατέθηκαν τουλάχιστον έξι (6) προσφυγές στο ΣτΕ, οι οποίες δεν έγιναν αποδεκτές.

Με το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.Υ. (Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες) παρέχονται κατευθύνσεις και καθορίζονται κανόνες και κριτήρια για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου και των αναγκαίων υποδομών, με στόχο τη μείωση των συγκρούσεων μεταξύ δραστηριοτήτων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Ο κύριος στόχος του είναι η υποχρεωτική θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ., εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, σε συγκεκριμένες κατηγορίες των ήδη καθορισμένων Περιοχών Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Α.Υ., περιοχές καταρχήν κατάλληλες για υδατοκαλλιέργεια). Η ισχύουσα προθεσμία είναι η 4η Νοεμβρίου 2024, σύμφωνα με το Ε.Π.Σ.Χ.Α.Α.Υ., όπως ισχύει. Για την ίδρυση των Π.Ο.Α.Υ. δεν τίθεται ως προϋπόθεση η αναθεώρηση του Ε.Π.Σ.Χ.Α.Α.Υ. ή η ολοκλήρωση του ολοκληρωμένου θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, κατά συνέπεια, δεν τίθεται θέμα αναστολής των σχετικών διαδικασιών θεσμοθέτησης.

Για κάθε αίτημα Π.Ο.Α.Υ. εκπονούνται μελέτες, όπως τεχνική έκθεση, οικονομοτεχνική μελέτη, (μελέτη βιωσιμότητας-σκοπιμότητας) και Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.), στην οποία εκτιμάται, μεταξύ άλλων, και η φέρουσα ικανότητα.

Για τα αιτήματα ίδρυσης Π.Ο.Α.Υ. ζητούνται οι απόψεις των συναρμόδιων Υπηρεσιών επί του σχετικού φακέλου, καθώς, επίσης, και οι απόψεις της τοπικής κοινωνίας, στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης της Σ.Μ.Π.Ε. Τεκμηριωμένες παρεμβάσεις για τα προβλήματα που ενδεχομένως προκύπτουν από τον συγκεκριμένο σχεδιασμό, εξετάζονται και λαμβάνονται υπόψη.

Η διαχείριση της Π.Ο.Α.Υ. γίνεται από τον φορέα της, πλην, όμως, οι κατά νόμο αρμόδιες Υπηρεσίες είναι υπεύθυνες για την αδειοδότηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και των όρων και προϋποθέσεων που περιλαμβάνονται στις εκδοθείσες διοικητικές πράξεις για τη λειτουργία των μονάδων και της Π.Ο.Α.Υ.

Επιπλέον, η Π.Ο.Α.Υ. είναι ένας δυναμικός σχεδιασμός και για κάθε επέκταση ή μετεγκατάσταση μονάδας ή ίδρυση νέας μονάδας υδατοκαλλιέργειας, στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Π.Ο.Α.Υ., ακολουθείται συγκεκριμένο αδειοδοτικό θεσμικό πλαίσιο και γνωμοδοτούν τα συναρμόδια Υπουργεία και οι Υπηρεσίες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ν.4282/2014 (Α'182), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Επίσης, οι Π.Ο.Α.Υ. δεν είναι αποκλειστικής χρήσης και επιτρέπονται εντός αυτών και άλλες δραστηριότητες, όπως αλιεία, διέλευση σκαφών κ.λπ., υπό την προϋπόθεση να τηρούνται οι από τον νόμο αποστάσεις από τον μισθωμένο χώρο κάθε μονάδας υδατοκαλλιέργειας.

Όπως προαναφέρθηκε, η θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ. αποτελεί υποχρέωση που εκπορεύεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και, κατά συνέπεια, είναι απαραίτητη για τη συνέχιση της λειτουργίας των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

Η σε εξέλιξη θεσμοθέτηση της Π.Ο.Α.Υ. στην περιοχή θα συμβάλλει στην οργανωμένη λειτουργία των μονάδων υδατοκαλλιέργειας με όρους και προϋποθέσεις που θα καθοριστούν στο προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί, όταν ολοκληρωθούν οι σχετικές διαδικασίες.

Επισημαίνεται ότι η υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα δεν ασκείται ανεξέλεγκτα και χωρίς κανόνες, αλλά, αντίθετα, διέπεται από συγκεκριμένο αυστηρό κοινοτικό και εθνικό θεσμικό πλαίσιο.

Εφαρμόζεται ο προαναφερόμενος ν.4282/2014 «Ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών και άλλες διατάξεις» (Α'182), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ο οποίος καθορίζει το θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη

των υδατοκαλλιέργειών και προσδιορίζει τους κανόνες και τις διαδικασίες για την ίδρυση και λειτουργία των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.

Οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας υπόκεινται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, για την οποία εφαρμόζεται ο ν.4014/2011 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος» (Α'209), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, έτσι ώστε να προστατεύεται το περιβάλλον όπου αυτές δραστηριοποιούνται. Μετά από υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), εκδίδεται Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α.Ε.Π.Ο.) ή γίνεται υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.), σύμφωνα με τη σχετική ΥΑ για την κατηγοριοποίηση των μονάδων.

Η Ε.Ε. θεωρεί συμβατή τη λειτουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντός περιοχών του δικτύου NATURA 2000. Από το 2012, έχει θέσει όρους και προϋποθέσεις για την υδατοκαλλιέργεια, οι οποίοι και τίθενται στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των μονάδων.

Οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας υπόκεινται σε προληπτικές και τακτικές ή έκτακτες επιθεωρήσεις για τον έλεγχο της τήρησης των Α.Ε.Π.Ο. ή Π.Π.Δ. και της εν γένει περιβαλλοντικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον προαναφερόμενο ν.4014/2011 (Α'209), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις Α.Ε.Π.Ο., προβλέπεται η συνεχής παρακολούθηση περιβαλλοντικών παραμέτρων (monitoring), η οποία πραγματοποιείται από τους φορείς των μονάδων, όσον δε αφορά τις Π.Ο.Α.Υ. αποτελεί υποχρέωση του φορέα διαχείρισής τους. Η αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/121634/7242/20.12.2019 εγκύκλιος του ΥΠΕΝ με θέμα «Καθορισμός παραμέτρων περιβαλλοντικής παρακολούθησης στις μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας» έχει συγκεντρώσει τις σχετικές ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στις Α.Ε.Π.Ο. και στα σχέδια ίδρυσης Π.Ο.Α.Υ.

Όσον αφορά στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των θαλάσσιων Μεσογειακών ιχθυοκαλλιέργειών και του περιβάλλοντος, κατά τη διάρκεια της 40ετούς και πλέον περιόδου λειτουργίας τους, έχει εκπονηθεί πληθώρα εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών προγραμμάτων και έχει δημοσιευθεί πληθώρα επιστημονικών μελετών σε Επιστημονικά Περιοδικά διεθνούς κύρους (τουλάχιστον 50). Παρά το γεγονός ότι όλες οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται στον παράκτιο χώρο έχουν κάποια επίδραση στο θαλάσσιο περιβάλλον, η οποία ποικίλλει ανάλογα με τη φύση της δραστηριότητας, ουδέποτε τεκμηριώθηκε επιστημονικά άποψη που να αφορά σε σημαντικές, εκτεταμένες και μόνιμες αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τις θαλάσσιες μεσογειακές υδατοκαλλιέργειες. Ουδέποτε οι όποιες επιπτώσεις υπήρξαν μη αναστρέψιμες ή έστω με μεσοπρόθεσμες περιβαλλοντικές συνέπειες. Αντίθετα, έχουν αναδειχθεί θετικές συνέπειες, όπως η αύξηση των εκφορτώσεων αλιευμάτων στην ευρύτερη περιοχή.

Αυτό οφείλεται, κυρίως, στο γεγονός ότι τα τελευταία τουλάχιστον 20 χρόνια, η εξέλιξη της τεχνολογίας και της τεχνολογίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η απόκτηση σημαντικής επιστημονικής γνώσης και εμπειρίας οδήγησαν στη δημιουργία ενός αυστηρότατου κοινοτικού και εθνικού νομικού πλαισίου και στην ανάπτυξη και εφαρμογή κανόνων ορθής πρακτικής για την ορθολογική λειτουργία της υδατοκαλλιέργειας και για την προστασία του περιβάλλοντος. Τα εκτρεφόμενα είδη, ούτως ή άλλως, απαιτούν ένα καθαρό περιβάλλον για την ανάπτυξή τους, ενώ τα τελικά προϊόντα εξάγονται, σε ποσοστό περίπου 90 %, σε χώρες της Ευρώπης, της Αμερικής κ.λπ. και υπόκεινται σε αυστηρούς και εξονυχιστικούς ελέγχους.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την Κοινή Εγκύκλιο ΥΠΕΧΩΔΕ-ΥΠΑΑΤ αριθμ. 121570/12-06-2009 «Ρύθμιση θεμάτων υδατοκαλλιεργητικών μονάδων», δεν επιτρέπεται η ίδρυση νέων μονάδων σε θαλάσσια περιοχή, όπου βρίσκονται λειμώνες Ποσειδωνίας, επειδή οι εγκαταστάσεις εμποδίζουν τη διέλευση φωτός, απαραίτητου για τη φωτοσύνθεση. Επίσης, για μονάδες υδατοκαλλιέργειας που είναι ήδη νομίμως εγκατεστημένες σε περιοχές με λειμώνες Ποσειδωνίας, δεν εγκρίνεται αύξηση της δυναμικότητάς τους και δεν ανανεώνεται η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας τους μετά τη λήξη της. Ανάλογη πρόβλεψη υπάρχει και στο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.Υ.), στο οποίο επιπλέον αναφέρεται ότι η χωροθέτηση μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας σε βυθούς με θαλάσσια βλάστηση (*Posidonia oceanica*, *Cymodocea nodosa*, *Zostera marina* και *Zostera molitii*) γίνεται σύμφωνα με τους ιδιαίτερους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται από την κοινοτική και εθνική νομοθεσία που διέπει τα οικοσυστήματα αυτά. Στην εν λόγω Εγκύκλιο και στο Ειδικό Πλαίσιο δεν υπάρχουν

προβλέψεις για μονάδες που γειτνιάζουν με λειμώνες Ποσειδωνίας. Οι προαναφερόμενες προβλέψεις εξετάζονται κατά τη θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ. και κατά τη διαδικασία αδειοδότησης των μονάδων.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΛΛΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ :

1. Υπουργείο Ανάπτυξης
Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
Γραφείο κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κα Αικ. Καζάνη